

Mācīties, kad pašu bērni skolu

Ar gadiem studēt paliek vieglāk

● DŽULIJA LOTE LAPKA

Rīma Rieksta šobrīd, 61 gada vecumā, studē doktorantūrā Liepājas Universitātē. Viņa tur pasniedz arī matemātikas praktikumus sākumskolas skolotājiem, strādā par pilna laika skolotāju Priekules vidusskolā, piestrādā par lietuviešu valodas tulci un brīvos vakarus pavada, sniedzot privāttundas skolēniem, kam tās ir nepieciešamas.

R. Rieksta savu ilgstošo izglītības ceļu uzsāka ar pāris neklātienes kursiem. "Skolā mācījos labi, bet, sastrīdoties ar vienu no savām vidusskolas skolotājām, es pateicu, ka pati nekad par tādu neklāju. Tāpēc pēc skolas beigšanas iestājos frizieru kursus." Par frizieri gan viņai neizdevās pastrādāt, jo tā pati skolotāja viņu iekārtoja darbā kādā skolā. Uzsākot veidot ģimeni, R. Rieksta darbu skolā nomainīja pret kultūras darbinieces amatu.

Pēc Krājbankas atvēršanas katrā pagastā viņa uzsāka grāmatvedības mācības neklātienē Latvijas Bankas Rīgas uzskaites un kredīta tehnikumā, kuru absolvēja 1991. gadā. Krājbankai likvidējoties, R. Rieksta, līdzīgi kā vīrs, palika bez darba. "Izveidojām kafejnīcu un fermā sākām audzēt cūkas, bet visu laiku bija sajūta, ka tas nav man. Tad vienu dienu Zaņas skolas direktore mani aicināja darbā par matemātikas skolotāju," stāsta R. Rieksta.

"Lai varētu pasniegt matemātiku, es iesniedzu dokumentus Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas (RPIVA) Kuldīgas filiālē. 34 gadu vecumā sāku tur neklātienē mācīties par sākumskolas skolotāju ar tiesībām mācīt matemātiku," atceras doktorante. Pirmais gads gan esot bijis briesmīgs, jo nācies apvienot darbu fermā, studijas un skolotājas amatu. "Pati jau vairs tik labi neatcerējos mācāmo vielu, tāpēc pirms katras stundas bija kārtīgi jāgatavojas. Lai piedod tie skolēni, kuriem es mācīju matemātiku pirmajā gadā, jo tas bija tiešām smagi. Tagad, kad varu salīdzināt, kā strādāju tad un kā tagad, saprotu, ka nebija pārāk labi."

Pēc personīgas traģēdijas viņa pārcēlās uz Liepāju, kur

kādu brīdi jutās apmaldījusies, jo nebija nedz darba, nedz saprašanas, ko darīt. "Visu laiku bija sajūta, ka gribu vēl pamācīties. Vienmēr esmu meklējusi jaunas iespējas un nekad neesmu baidījusies no izaicinājumiem. Strādājot Liepājas Oskara Kalpaka vidusskolā, es redzēju jaunus, zinošus kolēģus un nolēmu, ka man arī par tādu jāklūst. Interesējos par maģistrantūras studijām LiepU, bet tur nepiedāvāja matemātikas programmu cilvēkiem bez universitātē iegūta bakalaura grāda. Tad vienugad atvēra pieteikšanos maģistrantūrā jebkuram skolotājam bez specialitātes," par savu ceļu līdz LiepU pastāsta R. Rieksta.

Skolotāja uzsver, ka par savu izglītību nav iztērējusi ne centa, jo vienmēr ieguva budžeta vietas. Savas mācības LiepU viņa uzsāka 55 gadu vecumā un turpina arī šobrīd. "Jaunajiem bija grūtāk mācīties, jo man bija dzīves pieredze. Maģistrantūru pabeidzu viegli. Grūtākais noteikti bija uzrakstīt noslēguma darbu, pilnu laiku arī strādājot."

Studijas noteikti atviegloja tas, ka R. Riekstai vairs nebija nepilngadīgu bērnu, par kuriem būtu jā rūpējas. "Kad mācījos RPIVA, mācīšanās process likās daudz grūtāks nekā tagad, jo tad vēl bija papildu pienākumi. Bija jā rūpējas par citiem cilvēkiem un jāveic visi māsaiņniecības darbi. Tagad esmu brīvāka, esmu arī iemācījusies vairāk domāt par sevi, nevis citiem," savā pieredzē dalās doktorante.

Ar maģistra grādu R. Riekstai nebija gana, jo pēc tā iegūšanas licies, ka jāatvadās no kaut kā sev īpaša. "Zināju, ka gribu darīt vēl ko," pauž sieviete. Domu par studiju turpināšanu viņa izklāstīja savai maģistra darba vadītājai, kura tikai priecājusies un savu studentu labprāt iedrošinājusi iestāties arī doktorantūrā. Šo lēmumu skolotāja vēl nevienu brīdi nav nožēlojusi. "Man bija bail novecot. Bija svarīgi būt aprītē. Gribēju būt vislabākā, foršākā un zinošākā skolotāja saviem skolēniem. Mērķis noteikti bija kļūt interesantākam, lai skolēni nedomā, ka es skolā vienkārši sēžu un gaidu pensiju," smeļ LiepU doktorante.

"Man bieži jautā: kāpēc es vēl mācos? Cilvēki domā, ka man varbūt darbā liek kaut ko piemācīties klāt, bet tā nav. Man ne-

Rima Rieksta šobrīd mācās Liepājas Universitātes doktora studiju programmā "Izglītības zinātnes". Viens no iemesliem, kāpēc doktorante 61 gada vecumā studē, – lai būtu interesanta saviem skolēniem Priekules vidusskolā. Rudenī R. Rieksta bija praksē Kvazulu-Natālas Universitātē Dienvidāfrikā un pēc tam saviem audzēkņiem Priekulē sarīkoja kultūras vakaru, kur stāstīja par piedzīvoto Āfrikā.

FOTO NO RIMAS RIEKSTAS PRIVĀTĀ ARHĪVA

viens nekad nav teicis, ka vajag vēl kādu papildu izglītību. Es to visu daru tikai tāpēc, ka to gribu. Nevēlos stāvēt uz vietas, gribu izaugsmi. Redzu daudzus savus kolēģus, kuri ir iegājuši rutīnā, jo savus priekšmetus pārziņa un neuzskata, ka sevi vēl kaut kā jāstimulē."

R. Rieksta cer, ka doktorantūru pabeigs šogad, bet pat

tad, ja tas neizdosies, viņa ir pateicīga saviem profesoriem par iegūtajām zināšanām un universitātei – par iespēju, apmeklējot dažādas konferences un dodoties praksēs, apceļot pasauli. "Priekules vidusskola ir ļoti pretimnākoša, tāpēc tur vadu arī metodiskās nodarbības kolēģiem. Cenšos viņus pierunāt ne tikai mācīties, bet arī pie-

dalīties dažādās konferencēs un projektos. Vienu kolēģi jau gandrīz esmu pierunājusi, viņa šobrīd apsver domu atgriezties universitātē. Katru gadu doktorantūrā ir vairākas valsts apmaksātas vietas, bet cilvēki nepiesakās, jo viņiem liekas, ka tas ir ļoti grūti. Jā, tas prasa laiku, pacietību. Bet tas ir tā vērts," uzstāj R. Rieksta.▶

ES DOMĀJU TĀ: VAI ESAT DOMĀJIS PAR STUDIJĀM?

Aurika Gura
– pirmsskolas skolotāja:

– Man bija jau gadu trīsdesmit, kad iestājos augstskolā, jo bija prasība iegūt augstāko pedagoģisko izglītību. Ar speciālo izglītību nepietika. Tolaik man bija ģimene un divi bērni, bet ļoti liels atbalsts bija vecāki, kuri uzņēmās rūpes. Nebija viegli sadalīt uzmanību starp ģimeni un studijām, bet mērķi izpildīju. Tagad par to priecājos.

Ilga Petrovica – pašnodarbinātā:

– Vābūt kādreiz tāda doma uzplaiksnīja, bet ne uz ilgu laiku. Tagad darba tik daudz, ka jātiek galā ar to. Ja būtu iespēja, apmeklētu kādus īsus kursus, piemēram, apgūtu prasmi slīpēt akmeņus. Tas man

sagādātu prieku, dotu jaunas prasmes. Bet studēt gan ne. Kam ir interese, lai studē, bet kādam jau arī jādara praktiskais darbs.

Iveta Liepiņa – strādā:

– Neesmu studējusi, un nav bijusi doma to darīt. Esmu apmierināta ar to, kā dzīvoju. Tie, kas sāk studēt pieaugušā vecumā, iespējams, nevar dabūt labu darbu. Zīnu vairākus tādus cilvēkus. Katram savs ceļš.

Olīta Laiveniece – bijusī pilsētas deju kolektīvu virsvadītāja:

– To specialitāti, kurā strādāju, jau tā apguvu pietiekami vēlu. Biju apprecējusies, piedzimuši bērni. Mācījos neklātienē

kādreizējā Kultūras darbinieku tehnikumā. Kad gribēju to pamest, pasniedzēja neatdeva dokumentus un turpināju. Pēc tam, kad jau strādāju, regulāri braucu uz visādiem kursiem un nebija nepieciešamības studēt augstskolā. Nejutu, ka kaut kā trūkst.

Andris Bumbulis – izdienes pensijā:

– Kad man bija trīsdesmit gadu, biju nolēmis sākt studēt Fizikultūras institūtā un kļūt par treneri, bet negaidītu veselības problēmu dēļ nepaguvu iesniegt dokumentus. Tad dienēju robežsardzē, un, lai iegūtu augstāku pakāpi, bija vajadzīga augstākā izglītība. Man tolaik bija jau gadi 45 un pēc neilga laika izdienes pensija. Nolēmu, ka tomēr nestudēšu.

